

Fakultetenes hørings svar

FU-sak 24/18

***Revisjon av forskrift for
graden philosophiae doctor
(ph.d.) 2018***

Forskningsutvalget

10.10.2018

UNIVERSITETET I BERGEN

**Forskningsadministrativ avdeling
Oktober 2018**

Forskningsadministrativ avdeling

Referanse

2018/7518-INGHA

Dato

28.09.2018

Hørings svar fra Det humanistiske fakultet - revisjon av Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen

Vi viser til høringsbrev datert 21.6.18, sak 2018/7518, og diverse vedlegg. Det humanistiske fakultet setter stor pris på det arbeidet som Universitetet i Bergen v/Forskningsadministrativ avdeling har gjort i anledning revisjon av forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved UiB. Det har vært nyttig for HF å få være med i drøftinger underveis i denne prosessen, selv om fakultetet har vært uenig i beslutningen om å opprette fakultetsvise program. Vi takker for anledningen til å kunne gi vårt hørings svar.

HF finner det viktig å presisere at forskerutdanningen ved UiB skal føre frem til én grad selv om utdanningen blir gitt ved ulike fakulteter. Forskriften bør derfor ha gode og tydelige formuleringer som ikke gir rom for misforståelser, særlig på de paragrafene hvor det ikke åpnes for utfyllende regler.

Ved Det humanistiske fakultet har forskriften vært ute på høring på grunnenhetene og hos Stip-HF. I tillegg har høringen vært drøftet i FFU. HF ga også muntlige innspill til ny forskrift til sak 18/18 i forskningsutvalgets møte 24. mai 2018.

HF har følgende innspill til revisjon av forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen:

Generelle kommentarer:

- Språkvask. Det er en del tekst som blir gjentatt i forskriften, og vi finner at det i enkelte paragrafer er uklart om det menes «fakultetet» eller «fakultetet selv». For å unngå misforståelser er det viktig at forskriften er skrevet i et klart og tydelig språk.
- Generelt ønsker HF at forskriften, som har høyest autoritet av våre styringsdokumenter, er så uttømmende som mulig. Dette også fordi vi anser like vilkår og lik behandling av UiBs kandidater som viktig.
- Vi finner det vanskelig å tolke § 3: «Fakultetet kan vedta utfyllende regler til denne forskriften, særlig om temaer knyttet til opptakskrav, opptaksvedtak, avtaleperiode og opplæringsdelen.» Skal vi forstå «særlig» som en oppfordring til å ha utfyllende regler på disse områdene, eller som en avgrensning, dvs. at det er bare på disse områdene

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

at fakultetene kan vedta utfyllende regler? Dette har avgjørende betydning for vårt videre arbeid med både program og prosedyrer.

- I utkastet til Forskrift som er sendt ut på høring, er en rekke prosedyrer som lå i den utgående forskriften tatt ut. Isteden blir vi i «Merknader til forslag til endring om Forskrift (...)» bedt om å legge prosedyrer inn programbeskrivelsen. HF hadde gjerne sett at vi i stedet for enkelte prosedyrer kunne hatt utfyllende regler.

§ 2-1. Målsetting for ph.d.-utdanningen

Andre avsnitt: I stedet for «kvalifikasjonsrammeverket» foreslår vi Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, 3. syklus, alternativt NKR, 3. syklus (jf. § 1 Forskriftens virkeområde).

§ 2-3. Omfang av ph.d.-utdanningen

Første avsnitt: Vi foreslår at «fulltidsstudier» erstattes av «årsverk».

§ 3. Ansvar for ph.d.-utdanningen

Dette avsnittet er uklart formulert, her er faktainformasjon om rektors rolle, strategi, intensjon og ansvar mht. tverrfaglighet. Det er uklart bruk av fakultet og fakultet selv. Ved bruk av fakultet selv skapes det usikkerhet om hvorvidt dette gjelder et hvert organ på fakultetsnivået. Kan f.eks. fakultet selv velge å legge alle beslutninger hos dekan? Er det ingen beslutninger som skal forbeholdes fakultetsstyret ut over vedtak om tvungen avslutning (§ 5-5-2)?

I § 3 i den nye versjonen står det at «Det skal legges til rette for tverrfaglig ph.d.-utdanning ved Universitetet i Bergen.»

Det foreslås at paragrafen omformuleres til «Det skal legges til rette for tverrfaglig og tverrfakultær ph.d.-utdanning ved Universitetet i Bergen.» Forskriften burde også si noe om hvordan dette skal gjøres. Når vi nå skal opprette fakultetsvise programmer, blir det desto viktigere at ansvaret for det tverrfaglige og tverrfakultære er forankret i forskriften.

§ 4. Kvalitetssikring

I revisjonen foreslås at § 4 skal gjelde hele ph.d.-utdanningen, ikke bare opplæringsdelen som tidligere.

Det er uklart hva som menes med at «Fakultetene skal kvalitetssikre ph.d.-utdanningen i tråd med Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Bergen». HF antar at det menes kvalitetssikringssystem for ph.d.-utdanningen ved UiB som ble vedtatt i møte i universitetsstyret 30.11.17, sak 129/17, og ber om en presisering av dette.

§ 5-1. Vilkår for opptak

Første avsnitt: Vi foreslår «Fakultet selv kan stille ytterligere krav til opptak». Vi forstår det slik at det kun kan stilles strengere krav.

Språklig: Uheldig at det benyttes både «krav til kvalifikasjoner» og «krav til opptak».

§ 5-2. Opptaksvedtak

§ 5-3. Avtaleperiode

Første avsnitt: Foreslår å erstatte «fulltidsstudier» med årsverk.

Andre avsnitt: Foreslår: «Fakultetet selv kan i sine utfyllende regler ha strengere krav til progresjon i avtaleperioden.»

Femte avsnitt: Foreslår å erstatte «studieretten» med avtaleperioden.

Foreslår at avslutning som følge av at avtaleperioden ikke blir forlenget tas inn under § 5-3.

§ 5-4. Ph.d.-avtalen

Første avsnitt: Foreslår å flytte «Minst én veileder skal være oppnevnt ved opptakstidspunktet, jf. § 5-2» til § 5-2.

Andre avsnitt: Vi er i tvil om hvorvidt setningen «Kandidater som tilsettes ved Universitetet i Bergen undertegner egen arbeidsavtale» hører hjemme under overskriften ph.d.-avtalen.

Tredje avsnitt: Kan forskriften åpne for en nærmere beskrivelse av hva som kan defineres som «vesentlige endringer» i utfyllende regler?

§ 5-5. Avslutning før avtalt tid

HF anser at pkt. c) i § 5-5-2 er noe vagt formulert. Det vil alltid være en viss tvil knyttet til spørsmålet om en kandidat klarer å gjennomføre forskerutdanningen på normert tid. Til pkt. c) foreslår vi at «begrunnet tvil» erstattes med «stor grunn til å tro».

§ 5-6 Oppsigelse og avskjed

HF foreslår at denne setningen legges til «Avslutning før avtalt tid».

HF finner videre at § 5-5 egentlig ikke hører hjemme under opptak. Vi foreslår derfor at Avslutning før avtalt tid får en egen paragraf med fire underpunkter:

For eksempel: § 6 Avslutning før avtalt tid

§ 6-1. Frivillig avslutning

§ 6-2. Tvungen avslutning ved forsinkelse eller manglende fremdrift

§ 6-3. Tvungen avslutning ved fusk på eksamen eller prøver og uredelighet

§ 6-4. Avslutning ved oppsigelse og avskjed

§ 5-6. Oppsigelse og avskjed

Foreslår at denne flyttes til § 6-6-4 om avslutning før avtalt tid.

§ 5-7. Infrastruktur

Her er det feil i paragraferingen.

Vi forstår dette slik at den avtalen som skal inngås mellom UiB og ekstern part for kandidat med ekstern finansiering eller arbeidsplass er en annen avtale enn ph.d.-avtalens del C og vi er videre noe i tvil om hvilke kandidater eller interesser denne avtalen skal ivareta.

HF foreslår 1) at ph.d.-avtalens del C oppdateres til også å kunne dekke dette. Vi finner det unødvendig med to avtaler med delvis overlapp. For eksempel kan avtalen ha med et tillegg/vedlegg som oppfyller kravene til NFR.

Alternativ 2) er at det under **§ 5-4 Ph.d.-avtalen** kan stå noe om at det for enkelte kandidater med ekstern finansiering eller arbeidsplass også må inngås en tilleggsavtale mellom Universitetet i Bergen og den eksterne part, og spesifisere hvilke tilfeller dette gjelder.

Alternativ 3) er at en tilleggsavtale for kandidater med ekstern tilknytning legges til § 5-3 Avtaleperiode

§ 7-1. Opplæringsdelens formål

Andre avsnitt: «Dersom fakultetet ikke selv tilbyr hele opplæringsdelen, skal forholdene legges til rette for at kandidaten får tilsvarende opplæring ved andre institusjoner».

HF foreslår at også «andre fakultet ved UiB» inkluderes på lik linje med andre institusjoner.

§ 8. Kandidatens rettigheter ved permisjon

Andre avsnitt: Om informasjonsplikt om permisjoner: Vi foreslår at dette kommer inn i ph.d.-avtalens del C.

HF mener ellers at forskriften bør si noe om plikt til semesterregistrering, og foreslår en hjemmel for å kreve semesterregistrering i § 8, jf. «Alle UiBs ph.d.-kandidater skal registrere seg i Studentweb hvert semester og bekrefte hvorvidt de er aktive i forskerutdanningen».

<https://www.uib.no/phd/73708/fremdrift#ph-d-registrering>

§ 11-1. Innlevering

Første avsnitt, første setning: Søknad om å få avhandlingen bedømt rettes til fakultetet. Her skal det vel være «fakultetet selv».

Fjerde avsnitt: Også i dette avsnittet skal det vel stå «fakultetet selv» og ikke fakultetet.

§ 11-2. Innlevering til ny bedømmelse

Tredje avsnitt: «Hvis en avhandling leveres inn i omarbeidet versjon for ny bedømmelse, bør minst ett medlem fra den opprinnelige bedømmelseskomitéen delta i den nye komitéens arbeid».

HF mener det er behov for en avklaring på hvordan den nye bedømmelseskomitéen skal vurdere en avhandling som leveres for andre gang, dvs. etter en underkjenning.

Alternativ 1: Anbefaling av et kontinuasjonsmedlem kan gi inntrykk av at den nye komitéens vurdering står i forhold til eller på en eller annen måte har en relasjon til første komitéens vurdering. I så fall finner vi det naturlig at den andre komitéen har tilgang til den første komitéens innstilling, og vurderer ny versjon på bakgrunn av denne.

Alternativ 2: Dersom den nye komitéen skal vurdere andre gangs innlevert avhandling uavhengig av første innleverte avhandling, foreslår vi at § 11-2 avsluttes med setningen «Bedømmelseskomité nummer to gjør sin bedømming på selvstendig grunnlag».

§ 11-2. Tidspunkt fra innlevering til disputas i utgående forskrift er tatt ut i ny forskrift.

HF finner det uheldig, og ser helst at denne paragrafen blir overført til ny forskrift, eller at det åpnes for at vi kan ha utfyllende regler for tidsbruk.

§ 12. Bedømmelseskomiteens innstilling og behandling av innstillingen

HF støtter opp om den nåværende ordningen. Det viktigste for HF er likevel at det blir én ordning for fakultetene ved UiB.

Ett institutt ved HF foreslår imidlertid følgende:

1. Me tilrår at UiB innfører eit tillegg og ei justering av § 12 i forskrifta. UiB bør få den same praksisen som andre universitet når det gjeld vurdering av doktoravhandlingar, nemleg at vurderingskomiteen kan tilrå at kandidaten får høve til å gjere omarbeidingar før endeleg innstilling ligg føre. Eit mønster for UiB kan her vere § 14.2 i Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Oslo eller § 15.2 i Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved NTNU.

I denne samanhengen høyrer det med at vurderingskomiteen òg vurderer ein eventuell omarbeidd versjon av doktoravhandlinga, og at denne versjonen vert rekna som del av den same innleveringa, dvs. at kandidaten ikkje har brukt opp moglegheitene sine til innlevering. Dersom avhandlinga så vert underkjent, også etter omarbeiding, skal kandidaten ha éin siste sjanse til innlevering.

Denne endringa vil gjere slutt på det heilt spesielle reglementet ved UiB, og kan bidra til å fjerne ein del forvirringar og uryddige tilhøve.

HF er kjent med at også andre institutt ved fakultetet støtter dette forslaget.

§ 12-2. Retting av formelle feil i avhandlingen

HF finner at denne paragrafen ikke hører til under § 12.

Vi finner det videre ikke definert kva som er «formelle feil».

§ 12-3. Fakultets behandling av bedømmelseskomiteens innstilling

HF ser det som uproblematisk at dekan på fullmakt godkjenner en komitéinnstilling når den enstemmig, enten negativ eller positiv.

Til andre avsnitt: HF foreslår at det ved begrunnet tvil om komiteens innstilling eller ved delt innstilling, er fakultetsstyret som avgjør om man skal søke nærmere avklaring frå bedømmelseskomiteen og/eller oppnevne to nye sakkyndige som avgir individuelle uttalelser om avhandlingen.

§ 12-4. Innlevering til ny bedømmelse

Paragrafen er identisk med § 11-2, og bør stå under 11-2.

Vennlig hilsen

Anne Beate Maurseth
prodekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Vedlegg

- 1 Høringssvar fra AHKR
- 2 Høringssvar fra FoF
- 3 Høringssvar fra SKOK og SVT
- 4 Høringssvar fra LLE
- 5 Høringssvar fra Stip-HF

Kopi

Institutt for fremmedspråk

Senter for vitenskapsteori

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Forskningsadministrativ avdeling

Referanse

2018/7518-BIG

Dato

28.09.2018

Hørings svar fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet - Revisjon av Forskrift for graden philosophiae doctor ved Universitetet i Bergen

Vi viser til høringsbrev angående ny forskrift for graden ph.d. ved Universitetet i Bergen.

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har sendt høringen ut til alle institutt, og har også diskutert innholdet i forskriften i fakultetets forskerutdanningsutvalg. Tilbakemeldingene er i hovedsak at forskriften nå er mer ryddig og klart formulert, men det er enkelte punkter vi ønsker å tilføye eller endre i forskriften.

Vi har trukket fram noen hovedpunkter i dette brevet. I tillegg er det lagt inn kommentarer direkte i forskriften i vedlegget, der er det også inkludert tilbakemeldinger som vi ikke har tatt med i oversikten under.

Bestemmelser som bør inn i forskriften

- **Mindre omarbeiding**

Fakultetet støtter at det i forskriften er tatt ut 6 måneders karantene etter underkjenning.

Vi ønsker videre at forskriften åpner opp for at fakultetene selv i sine utfyllende regler kan åpne opp for mindre omarbeiding. NTNU, UiO og UiT åpner for mindre omarbeiding i sine forskrifter, og det er i tråd med UHR sine veiledende retningslinjer for ph.d. Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ved UiO bekrefter at de har gode erfaringer med mulighet for mindre omarbeiding.

- **Makstid på ph.d.-programmet**

Fakultetet ønsker at forskriften åpner opp for at fakultetet i utfyllende regler kan vedta makstid på ph.d.-programmet, utenom rettighetsfestede permisjoner.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

---

Det matematisk-naturvitenskapelige
fakultet
Telefon 55582062
post@mnfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7803
5020 Bergen

Besøksadresse
Realfagbygget, Allégt. 41
Bergen

Saksbehandler
Birthe Gjerdevik
55583488

Ønskede presiseringer i forskriften

- **§ 5 – 7 Infrastruktur**

Slik avtale skal som hovedregel foreligge på det tidspunkt opptaksvedtaket for den aktuelle kandidaten fattes, eller umiddelbart etterpå.

Fakultetet mener at alle avtaler må være på plass ved opptak. Vi ønsker derfor å ta bort som hovedregel.

- **§6 -1 Oppnevning av veiledere**

Fakultetet ønsker at det som gjelder tvister mellom kandidat og veileder omtales mer utfyllende i forskriften, og ønsker derfor at §6-4 i dagens forskrift beholdes.

- **§11-2 (eller §12-4) Innlevering til ny bedømmelse**

Fakultetet ønsker klarere regler for andregangsbedømmelse. Det bør presiseres hvorvidt den nye komiteen skal se den tidligere innstillingen, og om den nye bedømmelsen er basert på den første innstillingen. Reglementet bør også omtale de tilfellene der ingen i den opprinnelige bedømmelseskomiteen kan videreføres.

- **§ 12-2. Retting av formelle feil i avhandlingen**

Vedrørende errata. Forskriften bør presisere hva som kan defineres som formelle feil for å sikre lik tolkning av dette på alle fakultet.

- **§ 12-3. Fakultetets behandling av bedømmelseskomiteens innstilling**

Forskriften bør presisere hvordan en negativ innstilling og delt innstilling skal behandles på fakultetet, blant annet bør det presiseres at den skal behandles i fakultetsstyret.

Ønskede endringer

- **§5-1 Vilkår for opptak**

I forslaget til forskrift står det at ved opptak kreves det at *søkeren har en femårig mastergrad eller tilsvarende jamfør beskrivelsene i kvalifikasjonsrammeverket andre syklus*. Dersom dette strammer inn muligheten for å ta opp kandidater fra f.eks. Storbritannia med 4-årig mastergrad ønsker vi en endring i formuleringen. Fakultetet ønsker ikke å åpne opp generelt for 4-årige utdanninger som fører til mastergrad, men ønsker å ha muligheten til å gi opptak til kandidater med utdanninger som er kortere enn den norske 5-årige utdanningen (dvs. 5 år integrert master eller 3+2 år) etter individuell faglig vurdering.

Forutsetningen må likevel være at hele utdanningen ikke er mindre enn 4 år, at den bygger på en bachelorgrad som er likestilt med norsk bachelorgrad, og at den har inkludert en selvstendig oppgave på minimum 30 studiepoeng som svarer til krav til selvstendig arbeid (§6 i Forskrift om krav til mastergrad).

- **§ 5-2 Opptaksvedtak**

Opptak skal nektes om: c) søkeren ikke vil kunne oppfylle kravet om at minimum ett år av doktorgradsprogrammet skal gjennomføres etter at vedkommende er tatt opp på doktorgradsprogrammet.

Slik paragrafen står nå kan dette innebære at kandidaten kan være ferdig med hele forskningsprosjektet, og kun skal fullføre opplæringsdelen. Vi ønsker at den tidligere formuleringen i forskriften brukes: «søkeren ikke vil kunne oppfylle kravet om at minimum ett år av prosjektet skal gjennomføres etter at vedkommende er tatt opp til ph.d.-utdanningen» Fra tidligere §5-1: «Dersom det gjenstår mindre enn ett (1) års fulltidsarbeid med forskningsprosjektet ved søknadstidspunkt, bør søkeren avvises, jf. § 5-3.» Dette er nå tatt ut, men bør tas inn igjen i forskriften.

- **§ 5-4 Ph.d.-avtalen**

Fakultetet mener at forskriften fortsatt skal omtale avtaler med ekstern part. Vi ønsker dermed at avsnittene under frå § 5-6 i nåværende forskrift videreføres:

For ph.d.-kandidater med finansiering fra, tilsetning hos eller andre bidrag fra en ekstern part, skal det, i tråd med fastsatte retningslinjer, inngås egen avtale mellom kandidaten, fakultetet og den eksterne parten.

Dersom ph.d.-kandidaten er knyttet til annen arbeidsplass, skal det inngås avtale som regulerer arbeidsvilkårene, tid til doktorgradsarbeidet, driftsmidler og behov for vitenskapelig utstyr. Avtalen skal sikre at ph.d.-kandidaten deltar regelmessig i et aktivt forskningsmiljø og legge til rette for at ph.d.-utdanningen kan gjennomføres til avtalt tid.

I tilfeller hvor ph.d.-kandidaten skal ha tilknytning til utenlandske institusjoner, må institusjonens retningslinjer for slikt samarbeid følges og egne avtaler inngås på fastsatte skjema. Avtalen skal normalt foreligge sammen med opptaksavtalen.

- **§5 – 6 Om oppsigelse og avskjed**

Omtaler ansettelsesforhold, og bør dermed ikke stå i forskriften som omhandler ph.d.

- **§11-3 Oppnevning av bedømmelseskomité**

I forslaget står det at forslag et til bedømmelseskomité skal begrunnes og vise hvordan komitéen samlet dekker avhandlingens fagfelt. Fakultetet ønsker ikke at forskriften krever at forslaget skal begrunnes, men at fakultetet selv kan bestemme hvilke kriterier som skal ligge til grunn for forslaget.

- **§13.1 Prøveforelesning**

Avsnitt to: *Prøveforelesningen avholdes som hovedregel ved Universitetet i Bergen og skjer på avhandlingsspråket med mindre bedømmelseskomiteen godkjenner et annet språk.* Fakultetet ønsker at det åpnes for at fakultetet i utfyllende regler kan bestemme språk for prøveforelesningen. Det bør ikke være krav om at prøveforelesningen skal være på samme språk som avhandlingen. Kandidatene har i løpet av doktorgradsstudiet hatt mange anledninger til å presentere avhandlingen sin på engelsk. Vi har samtidig

tradisjon for å avholde prøveforelesning på et såpass tidlig tidspunkt at det er reelt at kandidaten kan få en ny mulighet ved et eventuelt stryk. Bedømmelseskomiteen for avhandlingen er dermed ikke involvert i prøveforelesningen. Denne paragrafen utelukker automatisk prøveforelesninger på norsk, og dermed minskes muligheten til å opprettholde en levende norsk fagterminologi.

- **§ 11-3. Oppnevning av bedømmelseskomité**

Fakultetet ønsker å endre punktet om at bedømmelseskomiteen normalt skal settes sammen slik at begge kjønn er representert, til at kandidatens kjønn skal være representert. Ved flere av våre fagmiljø er det svært få mulige kvinnelige opponenter, av den grunn vil det ofte være det interne medlemmet i komiteen som er kvinne, og dette bidrar til en for stor faglig-administrativ belastning på våre kvinnelige ansatte.

- **§ 13-2 Disputas**

Fakultetet ønsker en formulering her som er «strengere» enn «normalt». For vårt fakultet er det kun ønskelig at disputaser skal kunne avholdes ved Universitetet i Bergen og Universitetssenteret på Svalbard (UNIS) (for kandidater med tilknytning der).

Endring i retningslinjer

- **§ 19-3. Cotutelle-avtaler**

Fakultetet støtter formuleringen i forskriften som angår cotutelle-avtaler. Denne er ikke endret fra dagens forskrift, men fakultetets erfaring er at dagens retningslinjer ved UiB er uhensiktsmessig rigide. Dette gjør arbeidet med cotutelle-avtaler unødvendig komplisert, spesielt med tanke på kravet til institusjonsavtale. Vi ber derfor om at dagens retningslinjer tilpasses intensjonen i forskriften.

Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet takker for samarbeidet så langt i prosessen, og ser fram til at fakultetsvise ph.d.-program blir innført.

Vennlig hilsen

Anne Marit Blokhus
prodekan

Ingrid Christensen
seksjonssjef

Forskningsadministrativ avdeling

Referanse

2018/7518-TOOL

Dato

25.09.2018

Høringssvar fra Det medisinske fakultet - revisjon av ph.d.-forskrift

Det medisinske fakultet takker for høring om revisjon av ph.d.-forskriften ved Universitetet i Bergen. Fakultetet har bedt instituttene om innspill til høringen og har også hatt saken oppe i Programutvalg for forskerutdanning og i fakultetsstyret.

Dette er en viktig sak for universitetet for mange år framover og vi håper derfor ledelsen vil lese og vurdere fakultetenes innspill nøye. I det følgende vil vi kommentere de enkelte paragrafene. Disse er i tråd med de foreløpige innspillene vi kom med i den uformelle innspillsrunden 20. mars og i Forskningsutvalget 24. mai.

På generelt grunnlag vil vi fremheve at det er svært viktig for Det medisinske fakultet at forskriften åpner for tilpasning til Forskerlinjen. Forskerlinjen er en organisert forskerutdanning, og studentene påbegynner sine forskningsprosjekt under veiledning og fullfører opplæringsdelen mens de fortsatt er studenter. Vi ber derfor særskilt om at våre innspill høres på de punktene som gjelder forskerlinjen.

Generelt vil vi også bemerke at det er viktig at forskriften er tilpasset alle de ulike fakultetenes fagområder, og ikke er så detaljert at den er til hinder for optimal gjennomføring av forskerutdanningen.

Under følger våre merknader til de enkelte paragrafene i forskriften.

§ 1

Det medisinske fakultet støtter forenklingen og oppdateringen som er foreslått.

§ 3

Fakultetet støtter at det gis en klar hjemmel for fakultetenes adgang til å gi utfyllende regler. Vi lurer imidlertid på om setningen «Med fakultetet menes organer på fakultetsnivå» skulle vært rettet til «Med fakultetet selv menes organer på fakultetsnivå».

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det medisinske fakultet
Telefon 55582086
post@med.uib.no

Postadresse
Postboks 7804
5020 Bergen

Besøksadresse
Armauer Hansens hus,
Haukelandsveien 28
Bergen

Saksbehandler
Torunn Olsnes
55586673

Strykningsforslag, tredje ledd: «...~~særlig om temaer knyttet til opptakskrav, opptaksvedtak, avtaleperiode og opplæringsdelen.~~»

Begrunnelse: Det vil være hensiktsmessig å tillate utfyllende regler på flere områder enn det som nevnes i oppramsingen, så lenge disse ikke er i strid med forskriften.

§ 5-1

Tilleggsforslag, første ledd (ny første setning): «Søknad om opptak til ph.d.-programmet behandles av det fakultet som søker skal knyttes til.»

Begrunnelse: Det trengs en innledning til denne bestemmelsen og synliggjøring av at det er fakultetene som behandler søknad om opptak.

Fakultetet støtter for øvrig at det er fakultetet selv som skal fastsette hvilken dokumentasjon som kreves vedlagt opptakssøknaden.

§ 5-2

Kulepunkt c) viser til et krav som er tatt ut av § 5-1, og punktet bør derfor fjernes eller omformuleres. Dersom man velger å beholde dette punktet, er det behov for at det åpnes for unntak fra dette kravet for kandidater som har påbegynt sin forskerutdanning som del av forskerlinje.

§ 5-3

Tilleggsforslag: «Ved lovhjemlede avbrudd forlenges perioden tilsvarende. Kandidatene er selv ansvarlige for å melde fra om og dokumentere slike avbrudd.»

Begrunnelse: Ikke alle kandidater har tilsetting ved UiB, og det er mange kandidater som ikke forstår at deres arbeidsgiver ikke sender informasjon eller dokumentasjon til oss uten kandidatens eksplisitte samtykke.

Tilleggsforslag, siste ledd: «Selv om studieretten har opphørt, kan kandidaten likevel søke om å få levere inn avhandlingen til bedømmelse for ph.d.-graden, forutsatt at opplæringsdelen er fullført.»

Begrunnelse: Dette vil synliggjøre konsekvensene av å ikke fullføre opplæringsdelen innenfor aktiv studierettsperiode, noe som mange kandidater ikke er oppmerksomme på i dag. Grad kan ikke tildeles uten at opplæringsdelen er fullført og vi saksbehandler ikke søknader (heller ikke søknad om godkjenning av opplæringsdel) dersom kandidaten ikke har studierett. En slik presisering blir særlig viktig dersom man har en konkret makstid i programmet.

Tilleggsforslag (nytt siste ledd): «Maksimal forlengelsesperiode i ph.d.-programmet er 2 kalenderår fra utløpt ordinær ph.d.-periode. Lovfestede permisjoner og pliktarbeid medregnes ikke.»

En slik ordning vil innebære følgende tidsrammer:

3-årig løp i 100 % - maksimalt 5 år studierett

4-årig stipendiatstilling (med 25% pliktarbeid) - maksimalt 6 år studierett

6-årig løp i 50 % - maksimalt 8 år studierett

Begrunnelse: Maksimaltiden på åtte år benyttes jevnlig ved Det medisinske fakultet. Det er et uttalt behov i fagmiljøene for å sette et endelig punktum for en del prosjekter og en eksplisitt makstid bidrar til ro og forutsigbarhet for alle parter. Det medisinske fakultet mener også at det er prinsipielt viktig at en maksimaltid i programmene er lik på hele institusjonen, da dette er med på å gi rammene for hele tredjesyklus ved vår institusjon.

Når det gjelder lovfestede permisjoner og hvorvidt dette kan være vanskelig med tanke på eksternt tilsatte kandidater, må det være opp til kandidaten å dokumentere at de har hatt arbeidsplikt eller permisjon. Det medisinske fakultet oppfatter ikke at dette skaper problemer i dag.

§ 5-4

Endringsforslag, første ledd siste setning endres til: «Kandidaten skal ha minst to veiledere, og minst én skal være oppnevnt ved opptakstidspunktet».

Begrunnelse: synliggjøring av kravet om to veiledere jf. § 6-1.

§ 5-5-3

Setningen «Dersom ph.d.-kandidaten er tilsatt ved universitetet, kan avtalen kun avsluttes dersom vilkårene for oppsigelse eller avskjed i tjenestemannsloven er oppfylt.» er noe uklar. Er det mulig å avklare i teksten hvorvidt dette betyr at vedtak om oppsigelse må være fattet før utskrivning kan foretas og om dette korresponderer med personalreglene ved UiB?

Det er ikke vist til tvungen avslutning på bakgrunn av grove brudd på forskningsetiske normer som ikke omfattes av redelighetsdefinisjonen, for eksempel brudd på helseforskningsloven eller personvernlovgivingen eller andre lover. Vi ber om at det legges til et punkt der slike brudd omtales.

§ 6-1

Fakultetet setter pris på at vårt forslag til endret formulering fra innspillsrunden er tatt inn.

Når det gjelder avslutning av veiledning, foreslår vi at formuleringen endres til «Hovedveileder kan ikke fratres før ny hovedveileder er oppnevnt. Øvrige veilederendringer kan kun skje med fakultetets godkjenning».

Vi ber også om at formuleringen om medveileder sine oppgaver beholdes. Det bør presiseres at medveileder har et særlig administrativt ansvar for kandidaten i de tilfellene der hovedveileder er ekstern.

§6-2

Tilleggsforslag om veileders plikter: «Veileder skal gi råd om hvordan kandidatens opplæringsdel skal settes sammen».

Begrunnelse: Opplæringsdelen skal understøtte kandidatens forskningsprosjekt og det er derfor naturlig at veiledningsansvaret også omfatter råd om opplæringsdelen.

§ 6-3

Fakultetet foreslår å beholde formuleringen «og/eller» i setningen «Som hovedregel skal

midtveisevalueringen inkludere faglige innspill fra forskere innenfor ph.d.-kandidatens eget fagfelt og/eller tilgrensende fagfelt».

Begrunnelse: Endringen vil gjøre det krevende å finne egnede komitémedlemmer innenfor enkelte små fagfelt, og i stor grad bli et spørsmål om hvor bredt man definerer et «fagfelt».

§ 7 -1

Strykingsforslag, første setning: «~~Fakultetet har ansvar for at opplæringsdelen, sammen med avhandlingsarbeidet gir utdanning på høyt faglig nivå og etter internasjonal standard~~»

Begrunnelse: Denne setningen omhandler ikke opplæringsdelen spesifikt. Alternativt kan formuleringen flyttes til § 3.

Tilleggsforslag nest siste setning i første avsnitt: «Opplæringsdelen skal inkludere overførbare ferdigheter, slik som trening i faglig formidling og innføring i forskningsetikk, vitenskapsteori og vitenskapsmetode»

Begrunnelse: Overførbare ferdigheter er en sentral del av opplæringsdelen og dette bør fremheves.

§ 7-2

Det medisinske fakultet er avhengig av at det åpnes for unntak for tidligere forskerlinjestudenter i denne paragrafen. Gjennomføring av hele opplæringsdelen er et krav for å bestå forskerlinjen, og de får i dag også fratrukket i sin ph.d.-periode for gjennomført opplæringsdel. Det vil være i strid med forskerlinjens intensjon om de ikke kan få dette godkjent som en del av sin ph.d. fordi minimum 20 studiepoeng må godkjennes etter opptak.

Strykingsforslag: «~~Elementer som skal inngå i opplæringsdelen bør ikke være eldre enn fem år~~»

Begrunnelse: I UHRs veiledning er foreldelsesfristen for opplæringselementer to år. Dersom UiB fortsatt skal ha en foreldelsesfrist, bør denne være i tråd med UHR-anbefalingen. Det medisinske fakultet godkjenner i dag klinisk spesialitet som del av opplæringsdelen, disse har lang gyldighet og krever i seg selv at kandidaten holder seg kontinuerlig oppdatert. Vi foreslår derfor at foreldelsesfristen tas ut av forskriften og heller legges til programbeskrivelsene.

Dersom formuleringen likevel beholdes, ønsker vi at ordlyden i forskriften må åpne for noen unntak, og vi er derfor glade for formuleringen «bør» på dette punktet. Det bør også vurderes ett tillegg, for eksempel «Fakultetet selv kan fastsette enkelte unntak fra denne hovedregelen.»

Andre ledd i denne paragrafen beskriver når og hvordan opplæringsdelen skal godkjennes. Prosessen rundt godkjenning tas også opp igjen i neste paragraf, siste ledd. Dette kan med fordel samles i § 7.3.

§ 7-3

Strykingsforslag: «Opplæringsdelen skal inneholde vitenskapsteori og etikk ~~med et omfang som gir minst fem (5) studiepoeng i opplæringsdelen.~~»

Begrunnelse: En forskriftsfestet spesifisering av antall studiepoeng i vitenskapsteori og etikk fremstår som uforholdsmessig detaljert sammenlignet med det nivået man ellers har lagt seg på i forskriften. Det medisinske fakultet er enig i at etikk og vitenskapsteori er en helt sentral

del av forskerutdanningen, men vi mener at en tallfesting av omfang gir utfordringer knyttet til å skille ut og dokumentere kompetansen i disse emnene separat. Innenfor medisin og helsefag har både det obligatoriske grunnkurset og mange av de fagspesifikke kursene etikk og vitenskapsteori i seg, uten at det nødvendigvis er definert hvor mange studiepoeng dette tilsvarer. Dersom vi i tillegg skal ha et eget etikkurs kan den obligatoriske delen bli for omfattende, slik at det blir lite plass til faglig spesialisering som øker kvaliteten på selve forskningen. Dersom vi ikke velger å opprette et eget kurs, vil det være utfordrende å telle opp hvor mye den enkelte kandidat har vært gjennom. UHRs veiledning spesifiserer ikke antall poeng, og det er vanskelig å se hvorfor en slik presisering er nødvendig ved UiB.

Formidling er ikke omtalt i denne paragrafen, selv om det er en viktig del av opplæringsdelen, og er nevnt i §7-1. Vi foreslår å flytte omtalen av formidling til § 7-3.

§ 9

Tilleggsforslag: «I løpet av avtaleperioden skal kandidaten og hovedveileder hvert år levere separate og uavhengige rapporter om fremdriften».

Begrunnelse: Enkelte kandidater opplever press fra veileder om å avstemme innholdet i sin rapport med veileder før den sendes inn. Det har vært tilfeller der kandidater ikke har rapportert slik de burde på grunn av dette, og en presisering av at rapportene skal være uavhengige er derfor ønskelig.

§ 10-1

Det medisinske fakultet støtter endringen som er gjort i første avsnitt, slik at det fremkommer at det er forskningen som skal være publisert.

§ 10-2

Her bør det tydeliggjøres hva som menes – en dobbeltavhandling eller delarbeider (artikler/manuskripter) som inngår i en (eller flere) avhandlinger. Det bør også klargjøres om og i hvilken grad det er aksept for at en artikkel/manuskript kan inngå i flere avhandlinger.

Formuleringen: «ph.d.-kandidatens bidrag representerer en selvstendig innsats som kan identifiseres i den utstrekning det er nødvendig for vurderingen» bør ikke tas ut, da dette er et helt sentralt element i bedømmelsen.

§ 10-3

Endringsforslag, andre ledd: «Fakultetet selv kan dispensere fra dette kravet dersom helt ekstraordinære forhold tilsier det.»

Begrunnelse: Tydeliggjøring av hvem som kan gi dispensasjon.

§ 11-3

Fakultetet stiller spørsmål ved begrunnelsen for at kandidaten skal få komme med merknader til bedømmelseskomiteen. Bedømmelsen er å regne som en form for eksamen, og det er ikke vanlig at man har innflytelse på hvem som skal bedømme en eksamen. Ved Det medisinske fakultet er det i dag vanlig at kandidaten er orientert via veileder, men dette skjer før fakultetet mottar forslag til komité. Fakultetet ser ikke at det er behov for å endre denne praksisen.

Endrings- og strykingsforslag: «Bedømmelseskomiteen skal normalt settes sammen slik at:

- begge kjønn er representert
- komiteens flertallet er eksterne medlemmer, uten hovedstilling ved Universitetet i Bergen
- ett av medlemmene, om mulig, er fra en relevant utenlandsk institusjon
- alle medlemmene har doktorgrad eller tilsvarende kompetanse
- ~~flertallet i bedømmelseskomiteen er eksterne medlemmer»~~

Begrunnelse: forenkling og tydeliggjøring av kriteriene. Det medisinske fakultet støtter at begge kjønn bør være representert i alle komiteer. I dag er vår praksis at begge opponentene skal være eksterne og vi ønsker å beholde dette for å sikre en god og uavhengig vurdering av avhandlingene.

Det vil være en stor økonomisk belastning for en del miljø dersom det blir krav om at minst et av bedømmelseskomiteens medlemmer skal være fra et utenlandsk lærested, og fakultetet ser derfor positivt på at formuleringen «om mulig» er tatt inn i dette punktet.

§ 12-1

Tilleggsforslag: «Bedømmelseskomiteen kan på grunnlag av innlevert avhandling og eventuelt tilleggsmateriale anbefale at institusjonen gir tillatelse til mindre omarbeiding før endelig innstilling foreligger. Komiteen skal skriftlig gi en konkret oversikt over hva kandidaten må omarbeide. Tillater institusjonen en mindre omarbeiding av avhandlingen, skal det gis en frist som normalt ikke er lengre enn tre (3) måneder. Det skal også fastsettes en ny frist for oversendelse av komiteens endelige innstilling. Institusjonens vedtak etter denne paragrafen kan ikke påklages av kandidaten. Dersom komiteen finner at dyptgripende endringer er nødvendige for at arbeidet skal kunne anbefales til disputas, skal komiteen underkjenne avhandlingen.»

Begrunnelse: Det medisinske fakultet ønsker en nasjonal harmonisering på dette området. Forslaget er direkte kopiert fra UHR sine anbefalte retningslinjer, og sammenfaller med formuleringene i forskriften ved NTNU, UiO og UiT. Det er et sterkt ønske fra flere av våre fagmiljø at en slik mulighet for mindre omarbeiding tas inn. Da det er eksterne medlemmer i en bedømmelseskomité skaper det praktiske utfordringer og misforståelser at UiB ikke følger UHR på dette punktet. Fakultetet har vært i kontakt med de medisinske fagmiljøene på NTNU og UiO som begge opplever at denne muligheten gir reelle kvalitetsforbedringer i de gradene som produseres. De opplever ikke at avhandlinger som burde vært underkjente blir sluppet gjennom med denne ordningen.

§ 12-2 Retting av formelle feil

Endringsforslag: «Fakultetet fastsetter frist for søknad om retting av formelle feil. Slik retting av formelle feil kan bare skje en gang» endres til «Søknad om retting av formelle feil må leveres inn senest fire (4) uker før disputas. Feilene kan rettes i selve avhandlingen, og liste over rettingene skal følge avhandlingen og trykkes med avhandlingen. Bedømmelseskomiteen skal orienteres om at kandidaten har levert søknad om retting av formelle feil, og kopi av errataliste skal sendes til bedømmelseskomiteen til orientering.»

Begrunnelse: Det medisinske fakultet ønsker at reglene om errata bør være like ved hele UiB og derfor forskriftsfestes. Vi ønsker også at det gis anledning til å rette formelle feil helt fram til avhandlingen skal sendes i trykken, da det ofte er da feil oppdages. Dette bør være likt for

hele UiB for at det skal være så lett som mulig å kommunisere ut og overholde, og også med tanke på tverrfaglighet. Det er også viktig å presisere at errata skal sendes til komiteen.

§ 12-3

Tilleggsforslag, andre ledd: «De sakkyndige skal ha tilgang til den opprinnelige innstillingen».

Begrunnelse: Det bør tydelig framgå av forskriften hvilken informasjon de sakkyndige skal få, og det er hensiktsmessig at det er lik praksis for dette på hele UiB. Det medisinske fakultet mener det er hensiktsmessig at nye sakkyndige, som nødvendigvis vet at en avhandling er anbefalt underkjent, får tilgang til komiteens opprinnelige innstilling. Dersom intensjonen er at de sakkyndige innstillingene ikke skal forholde seg til den opprinnelige innstillingen, bør dette også fremgå: «De sakkyndige skal ikke ha tilgang til den opprinnelige innstillingen».

Tilleggsforslag, siste setning:

«Eventuelle tilleggsuttalelser eller individuelle uttalelser skal forelegges kandidaten, som gis anledning til å komme med merknader innen frist gitt av fakultetet»

Begrunnelse: Det kan bli diskusjon om hvorvidt kandidaten har rett til 10 dager slik som i §12.1, men hensyn til tid kan bety at det er hensiktsmessig med en noe kortere frist.

§ 12-4

Tilleggsforslag, siste ledd: «Den opprinnelige innstillingen skal legges fram for den nye bedømmelseskomiteen»

Begrunnelse: Det vil være hensiktsmessig at den nye komiteen vet hva den opprinnelige komiteen har vektlagt, slik at de kan se om kandidaten har gjort de forbedringene som opprinnelig komité evt. har anbefalt i sin innstilling. Det medlemmet som deltok i opprinnelig komité vil allerede ha denne informasjonen og i noen tilfeller vil sirkulere denne til ny komité. Fakultetet ser det som viktig av likebehandlingshensyn at alle komiteer får tilgang til denne informasjonen.

§ 12-6

Endringsforslag, første ledd: «Avhandlingen gjøres tilgjengelig i den form den ble innlevert til bedømmelse eventuelt etter rettinger som nevnt i § 12-2» endres til «Avhandlingen gjøres tilgjengelig slik den ble innlevert til bedømmelse, eventuelt etter rettinger som nevnt i § 12-2.»

Begrunnelse: Språklig oppstramming. Formuleringen «...i den form...» kan tolkes både som at den skal offentliggjøres digitalt dersom den leveres digitalt og i papir dersom den er levert i papir, og som at det ikke skal gjøres endringer i teksten.

Endringsforslag, siste setning i siste ledd: «Flere institusjoner kan oppgis dersom disse i hvert enkelt tilfelle tilfredsstiller kravet til medvirkning»

Begrunnelse: Språklig forenkling.

§13-1

Endringsforslag, første ledd: «Kandidaten skal prøveforelese etter at avhandlingen er levert inn, men før disputas holdes» endres til: «Kandidaten skal prøveforelese etter at avhandlingen er godkjent av bedømmelseskomiteen, men før disputas holdes».

Begrunnelse: Det er uhensiktsmessig å ha prøveforelesningen før avhandlingen er godkjent. Dette skaper også tvil om man må ha ny prøveforelesning dersom avhandlingen skulle bli underkjent ved første gangs innlevering.

§ 13-2

Tilleggsforslag: «Etter prøveforelesningen er godkjent skal doktoranden gi et offentlig forsvar av det vitenskapelige arbeidet i sin avhandling. Disputasen skal være en faglig diskusjon mellom opponenter og doktorand vedrørende problemformuleringer, metodisk og teoretisk grunnlag, dokumentasjon og framstillingsform»

Begrunnelse: I forskriften er det en kort beskrivende tekst om prøveforelesningen, men ingenting tilsvarende om disputasen. Forslaget vil rette opp denne ubalansen.

Endringsforslag: «Disputasen avvikles i tråd med rammer for disputas ved Universitetet i Bergen» endres til «Disputasen avvikles i tråd med gjeldende rammer og rutiner for disputas ved det enkelte fakultet».

Begrunnelse: Det er uklart hva formuleringen «rammer for disputas ved Universitetet i Bergen» viser til.

Avsluttende kommentarer

Det medisinske fakultet vil igjen takke for anledningen til å komme med våre kommentarer. Vårt fakultet forvalter en stor andel av den totale forskerutdanningen ved UiB og vi håper derfor universitetsledelsen vil lese våre innspill nøye og ta hensyn til dem i den endelige utformingen av forskriften.

Vennlig hilsen

Roland Jonsson
prodekan

Tone Friis Hordvik
seksjonssjef

Forskningsadministrativ avdeling

Referanse

2018/7518-HAGRN

Dato

26.09.2018

Høringssvar fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet - revisjon av Forskrift for graden philosophiae doctor ved Universitetet i Bergen

Vi viser til brev om høring av revidert Forskrift for graden philosophiae doctor ved Universitetet i Bergen, datert 21.6.2018, og brev om endret høringsfrist, datert 29.6.2018. Forskriften ble sendt på høring 7.8.2018 til fakultetets 7 institutter. Til høringsfristen 17.9.2018 hadde fakultetet mottatt ett svar på høringen fra ph.d.-kandidatene ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap. Tilbakemeldingene er i hovedsak tatt inn i vårt høringssvar.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet takker for det viktige revisjonsarbeidet som er gjort av Forskningsadministrativ avdeling og vi vil med dette gi vårt høringssvar. Svaret er ordnet kronologisk etter paragrafene i forskriften.

Til § 3. *Ansvar for ph.d.-utdanningen*

Ordlyden i revidert forskrift er følgende: «Med fakultetet menes organer på fakultetsnivå (...) Fakultetet kan vedta utfyllende regler til denne forskriften, særlig om temaer knyttet til opptakskrav, opptaksvedtak, avtaleperiode og opplæringsdel».

Slik Det samfunnsvitenskapelige fakultet har forstått skillet mellom fakultetet og fakultetet selv, burde det stått følgende: «Med fakultet selv menes organer på fakultetsnivå (...) Fakultetet selv kan vedta utfyllende regler til denne forskriften (...)».

I tillegg har vi ikke tolket angivelsen av hvilke temaer fakultetet kan vedta utfyllende regler til som uttømmende. Grunnen til dette er bruken av ordet «særlig». I vår programbeskrivelse legger vi opp til utfyllende regler også til andre temafelt enn angitt i denne paragrafen.

Til § 5-1. *Vilkår for opptak*

I paragrafen er det en endring i formuleringene fra gammel forskrift:

Gammel: «For opptak til ph.d.-utdanningen må søkeren normalt ha en femårig mastergrad (...)». Ny: «For opptak til ph.d.-programmene ved Universitetet i Bergen kreves det at søkeren har en femårig mastergrad eller tilsvarende jamfør beskrivelsene i kvalifikasjonsrammeverket andre syklus».

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Fakultetet ønsker å forsikre seg om at den nye formuleringen fortsatt gjør det mulig å vurdere f.eks. en engelsk masterutdanning tilsvarende 4 år i det norske systemet som tilsvarende en femårig mastergrad basert på en faglig vurdering der læringsutbyttet fra 4 årig mastergrad likestilles med læringsutbyttet i andre syklus.

Til § 5-4. Ph.d.-avtalen

Siden flere avtaler omtales i denne paragrafen bør navnet endres til «Ph.d.-avtaler». I tillegg er fakultetet kritisk til at krav om avtale for kandidater med ekstern arbeidsplass er tatt ut.

Til § 5-7. Infrastruktur

Paragrafen følger direkte etter § 5-4 og bør endre navn til § 5-5. Dette gir følgelig et endringsbehov for paragrafene videre i forskriften.

Til § 6-1. Oppnevning av veiledere

«Kandidaten skal som hovedregel ha to veiledere. En oppnevnes som hovedveileder. Veilederne oppnevnes av fakultetet selv og hovedveileder skal være oppnevnt på opptakstidspunktet. I tillegg kan det oppnevnes en eller flere medveiledere.»

Vi mener det er positivt at en har endret ordlyden fra at kandidaten «bør» ha to veiledere til at en «skal» ha dette. I siste setning står det likevel at det «kan» oppnevnes medveileder(e). Ordlyden bør endres fra «kan» til «skal normalt» eller tilsvarende.

Til § 6-2. Veiledningens innhold

«Veileder har ansvar for å følge opp kandidatens faglige utvikling.» er overflødig i og med at det samme sies i første setning i paragrafen.

Til § 10-1. Krav til avhandlingen

«Avhandlingen kan være et frittstående arbeid eller en videreføring av faglig arbeid som er utført tidligere i studiet.»

Vi ønsker at det skal presiseres hva som menes med «videreføring av faglig arbeid som er utført tidligere i studiet», eller at dette kuttes helt ut.

«Flere arbeider kan godkjennes som deler av avhandlingen når de etter sitt innhold utgjør et hele. I tillegg til de enkelte delene skal det da utarbeides et sammendrag som gjør nærmere rede for helheten i avhandlingen.»

Vi mener «sammendrag» er et misvisende ord her av to årsaker. For det første kan det forveksles med sammendraget som kandidaten skal levere med avhandlingen (jmfør § 12-5), som er et reelt sammendrag. For det andre er ikke ordet beskrivende for innholdet i det som ofte har blitt omtalt som «kappen». Fakultetet foreslår å endre begrepsbruk fra «sammendrag» til «innramming» da dette bedre får frem hva innholdet er ment å være.

Til § 11-2. Innlevering til ny bedømmelse

Fakultetet foreslår følgende endring i forskriften for å tydeliggjøre at innlevering til ny bedømmelse ikke skal skje ved behov for mindre omarbeidinger: «En doktoravhandling som fakultetet selv ikke har funnet verdig til forsvar, kan bli bedømt i en ny versjon». Vi mener «ny versjon» bedre får frem alvorligheten av underkjenning enn «omarbeidet utgave».

Til § 12-3. Fakultetets behandling av bedømmelseskomiteens innstilling

Vi mener innholdet i tidligere § 12-4. om behandling av delt innstilling bør tas inn i denne paragrafen. Erfaringsmessig er prosesser der denne prosedyren er et behov av så stor alvorlighetsgrad av det vil være en fordel å ha like vilkår på tvers av fakultetene ved UiB.

Til § 12-4. Innlevering til ny bedømmelse

Vi ønsker tilsvarende endringer i ordbruk som i § 11-2. I tillegg mener SV det er behov for noe mer informasjon. Et forslag er følgende: «Ved oppnevning av komité til bedømmelse av ny versjon av avhandlingen skal sakkyndig innstilling fra første komité følge med. Endringer som er gjort fra opprinnelig til ny versjon skal tas hensyn til. Vurderingen av ny versjon skal likevel i hovedsak være en ny vurdering av avhandlingen som helhet».

Til § 13-1. Prøveforelesning og § 13-2. Disputas

Forskriften sier at prøveforelesningen skal være på «avhandlingsspråket med mindre bedømmelseskomiteen godkjenner et annet språk», mens det for disputasen står at fakultetet «bestemmer hvilke språk som kan benyttes under disputas». Dette kan skape uklarheter om språkbruken. Fakultetet foreslår at språk under disputasen får tilsvarende formulering som språk under prøveforelesningen.

Til § 13-2. Disputas

Det bør presiseres av disputasen skal være offentlig. Fakultetet har også merket seg at informasjonen om hva en disputas er blir tatt for gitt. I paragrafen om prøveforelesningen er det formulert en kort tekst om innhold og hensikt. Vi mener en tilsvarende tekst må på plass om disputasen. SV sitt forslag til tekst om innledning i § 13.2. er følgende: «Etter prøveforelesningen er godkjent skal doktoranden gi et offentlig forsvar av det vitenskapelige arbeidet i sin avhandling. Disputasen skal være en faglig diskusjon mellom opponenter og doktorand vedrørende problemformuleringer, metodisk og teoretisk grunnlag, dokumentasjon og framstillingsform.»

Fakultetet mener gammelt avsnitt om opponenter er mer informativt og presist og ønsker at dette tas inn igjen og erstatter tilsvarende avsnitt i revidert forskrift.

I paragrafen vises det i tillegg til «rammer for disputaser ved Universitetet i Bergen». Det er uklart hva som menes her. Finnes det sentrale bestemmelser? Hvis ikke bør dette omformuleres slik at det er fakultetets rammer en viser til.

Vennlig hilsen

Jan Erik Askildsen
dekan

Alette Gilhus Mykkeltvedt
fakultetsdirektør

Forskningsadministrativ avdeling

Referanse

2018/7518-ARME

Dato

28.09. 2018

Hørings svar fra Det psykologiske fakultet - revisjon av Forskrift for graden *philosophiae doctor* ved Universitetet i Bergen

Vi viser til brev fra UiB, datert 21. juni og 29. juni 2018, der Forskrift for graden *philosophiae doctor* (ph.d.) ved Universitetet i Bergen sendes fakultetene til høring.

Det psykologiske fakultet har hatt forslaget til revidert forskrift på høring hos våre institutter, forskerskoler, stipendiatutvalget ved fakultetet og fakultetets *Arbeidsgruppe for fremtidig organisering av forskerutdanningen*.

Generelle betraktninger om arbeidet med nyorganisering av forskerutdanningen

Innføringen av fakultetsvise ph.d.-program har vært en utfordrende sak for fakultetene å arbeide med i 2018. Endringen fordrer også at gjeldende ph.d.-forskrift revideres, og universitetet har gjennom året lagt opp til parallelle arbeidsprosesser rundt dette. Fakultetet mener dette har resultert i nokså rotete prosesser – med stadige justeringer av tidsplaner og unødig tidsbruk som resultat. Etter fakultetets oppfatning burde arbeidet med revisjon av ph.d.-forskrift vært gjennomført i god tid før utformingen av fakultetenes ph.d.-programbeskrivelser. Med synspunkter fra seks ulike fakulteter er det naturlig at dels motstridende syn kommer til uttrykk i høringsprosessen for ny ph.d.-forskrift, og dette legger selvsagt føringer for hvordan de ulike fakultetenes programbeskrivelser utformes. Hvordan programbeskrivelsene *kan* og *bør* utformes vil avhenge av den reviderte ph.d.-forskriften. Fakultetet mener det er avgjørende at prosessene rundt nyorganiseringen av forskerutdanningen er forankret best mulig i organisasjonen, og at det er viktig at det blir satt av tilstrekkelig tid til dette – det gjelder også i prosessene som følger etter at revidert ph.d.-forskrift er vedtatt.

Tilbakemeldinger på revidert ph.d.-forskrift fra høringsinstansene ved fakultetet

Fakultetet har fått flere tilbakemeldinger fra høringsinstansene på revisjonsforslaget for ny ph.d.-forskrift. Noen tilbakemeldinger er entydige, andre avdekker at det finnes ulike synspunkter ved fakultetet.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Institutt for biologisk og medisinsk psykologi (IBMP) mener det er viktig at fakultetene får handlingsrom til å utvikle sine egne program i tråd med sine fagtradisjoner, så lenge de holder seg innenfor rammen av den generelle ph.d.-forskriften. Instituttet peker særlig på to saker: § 5-1. *Vilkår for opptak*: Det blir understreket at femårig mastergrad ikke må være et fast krav ved opptak. Flere institusjoner, i f. eks. i Storbritannia, har gått over til tidsmessige komprimerte modeller for masterstudier (typisk på fire år), selv om innholdet tilsvarer den tradisjonelle femårige modell. Dermed blir formuleringen «*femårig mastergrad eller tilsvarende*» særlig viktig å ha med. Det må være fakultetet som vurderer om en mastergrad med et omfang av mindre enn fem år er «tilsvarende» og tilstrekkelig for opptak til ph.d.-programmet.

IBMP mener også at å fjerne 6-månedersregelen i § 12-4. *Innlevering til ny bedømmelse* er fornuftig, og at kandidat og veileder bør avgjøre tidspunktet for ny innlevering. Stipendiatutvalget ved fakultetet (*PsykSTIP*) og fakultetets *Arbeidsgruppe for fremtidig organisering av forskerutdanningen* støtter også dette, mens *Institutt for samfunnspsykologi (ISP)* er uenig, og mener at et halvårsregelen gir faglig tyngde til bedømmelseskomiteens vurderinger. Instituttet frykter at dersom en avhandling blir levert igjen etter kort tid, vil dette devaluere komiteens arbeid. ISP peker på at halvårsregelen også er et signal til komiteen om at en underkjenning får betydelige konsekvenser, og mener det kan tenkes at listen for å underkjenne kan senkes dersom de tidsmessige konsekvensene blir mindre. Fakultetet anerkjenner begge siders synspunkt på denne saken, men vil anbefale at det fremdeles skal defineres en tid som kandidaten skal bruke til å omarbeide avhandlingen, men at tidspunktet for innlevering til ny bedømmelse settes ned til 3 måneder (se også nedenfor).

PsykSTIP har levert en fyldig høringsuttalelse til fakultetet. Stipendiatene mener man langt på vei har lyktes i arbeidet med å gi forskriften en mer konsekvent og oppdatert begrepsbruk, men at det enkelte steder fremdeles er uklarerheter. PsykSTIP registrerer også at man har tatt ut mange beskrivelser knyttet til prosedyrer og rutiner i tråd med målsetningen om å legge forskriften på et overordnet nivå. Likevel mener stipendiatutvalget at det er viktig å nøye vurdere i hvilke tilfeller universitetet bør sikre felles rutiner, særlig knyttet til stipendiateres rettigheter og prinsippet om likebehandling. PsykSTIP mener revisjonsutkastet synes noe preget av at man har redigert ut fra den gamle forskriften, og at teksten kanskje ikke alltid danner god nok mening når man ser på det nye forslaget alene. Fakultetet har innarbeidet flere av stipendiatutvalgets merknader i de detaljerte tilbakemeldingene nedenfor.

Det psykologiske fakultet oppnevnte allerede i januar en egen *Arbeidsgruppe for fremtidig organisering av forskerutdanningen*. Denne arbeidsgruppen er bredt sammensatt med representanter fra forskerskoler, institutt, stipendiater og forskningsadministrasjon. Arbeidsgruppen har også vært en naturlig høringsinstans for det forslaget til revidert ph.d.-forskrift, og deres grundige høringsuttalelse er tillagt stor vekt, og danner hovedgrunnlaget for de detaljerte tilbakemeldingene fra fakultetet.

Detaljerte tilbakemeldinger på revidert ph.d.-forskrift

Det psykologiske fakultets konkrete kommentarer til revisjonsforslaget følger i paragrafrekkefølge nedenfor.

Del I Innledende bestemmelser

- § 1. *Forskriftens virkeområde*: Det bør refereres til fakultetenes programbeskrivelser her, jf. § 3.
- § 2-3. *Omfang av PhD-utdanningen*, første ledd: Stipendiatutvalget mener det er misvisende å bruke begrepet «*fulltidsstudier*» i.o.m. at stipendiater ofte er

vitenskapelig tilsatte i avtaleperioden – *ikke fulltidsstudenter*. Siden man i avtaleperioden kun avlegger 30 studiepoeng i opplæringsdelen, anbefales det derfor at fulltidsstudier endres til «*fulltids forskningsarbeid/studier*» eller andre dekkende begrep.

- § 3. *Ansvar for ph.d.-utdanningen*, tredje ledd: I tråd med instruksjonen om delegasjon bør begrepet *fakultetet selv* benyttes her: «*Fakultetet **selv** kan vedta utfyllende regler til denne forskriften, ...*»

Del II Opptak

- § 5-1. *Vilkår for opptak*: Den foreslåtte formuleringen vil stramme inn fakultetenes praksis når det gjelder opptak til forskerutdanningen, bl.a. vil det bli vanskelig å ta opp kandidater med master fra Storbritannia. Flexibiliteten i dagens ph.d.-forskrift trengs, og formuleringen «*Fakultetet kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak*» bør beholdes som andre setning.
- Eksisterende forskrifts § 5-2. *Framgangsmåten ved opptak* inneholder nyttig informasjon, særlig knyttet til hvor søknad skal sendes og når avtale om ph.d.-utdanning skal foreligge. Vi ønsker derfor å beholde første setning: «*Søknad om opptak skal stiles til det fakultetet som har det fagområdet det søkes opptak til og sendes gjennom det instituttet søkeren ønsker å bli knyttet til*» og siste setning: «*Fra tilsagn om opptak er gjort kjent for ph.d.-kandidaten, skal det ikke gå mer enn én måned før signert avtale om ph.d.-utdanning foreligger*». Disse setningene kan trolig innarbeides i § 5-1. eller § 5-2.
- § 5-2. *Opptaksvedtak*: Den foreslåtte formuleringen i fjerde ledd, bokstav c) er tung å lese.
- § 5-3. *Avtaleperiode*:
  - I første ledd brukes igjen begrepet *fulltidsstudier*, jf. kommentar til § 2-3. ovenfor.
  - Vi ser at UiB i dokumentet *Forslag til endring i forskrift om Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen* argumenterer for at maksimaltiden bør fjernes. Vi mener det er gode grunner til å beholde en maksimaltid i ph.d.-utdanningen, og foreslår at denne settes til 2 kalenderår utover avtaleperioden. Det bør også opplyses om at lovfestede permisjoner ikke medregnes. Formuleringen «*Maksimaltid i et ph.d.-program, inkludert perioder uten finansiering er 2 kalenderår utover avtaleperioden. Lovfestede permisjoner medregnes ikke*» bør derfor inn i § 5-3.
  - Begrepet *studierett* nevnes i siste ledd. Er *avtaleperiode* og *studierett* ulike ting? I tilfelle bør begrepet *studierett* defineres.
  - Etter siste setning bør det presiseres at opplæringsdelen må være godkjent for at avhandlingen skal kunne leveres – evt. bør det vises til § 11-1., andre ledd.
- § 5-4. *Ph.d.-avtalen*:
  - Vi mener denne paragrafen logisk sett bør komme før omtalen av § 5-3. *Avtaleperiode*, og ser derfor gjerne at disse paragrafene renummereres.
  - Det er uklart hva som skal være med i ph.d.-avtalen. Er det snakk om dagens 3-delte avtale (A, B og C) eller er det også behov for flere andre avtaler (infrastruktur, IPR)? Dette bør omtales klarere når det gjelder *parter, innhold og nivå*. Skal det skilles mellom eksterne og internt tilsatte, kan avtaledelene nevnes eksplisitt?
  - Fakultetet mener det bør ryddes i teksten, slik at man ikke blander det som skal reguleres i ph.d.-forskriften med elementer som reguleres av arbeidsavtaler (jf. andre ledd), og at § 5-7. *Infrastruktur* bør innarbeides i denne paragrafen.
- § 5-5-1. *Frivillig avslutning*:

- Første ledd, 2. setning: «Ved slik frivillig avslutning av ph.d.-utdanningen skal det ved egen avtale fastsettes hvordan partene ordner spørsmål om eventuelle tilsetningsforhold, finansiering, utstyr og rettigheter til resultater». Dette burde vel avtales uansett om det er snakk om en frivillig eller tvungen avslutning?
- Siste ledd: Omtalen av regler for dr. philos virker noe malplassert her, og bør flyttes inn under § 10-3, evt. inngå i en ny § 5-5-4.
- § 5-5-3. *Tvungen avslutning ved fusk på eksamen eller prøver og uredelighet*: Denne paragraftittelen er uheldig formulert og bør endres slik: *Tvungen avslutning ved uredelighet eller fusk på eksamen eller prøver*.
- § 5-6. *Oppsigelse og avskjed*: Omtaler forhold regulert i arbeidsavtaler for tilsatte UiB-kandidater og virker overflødig i en ph.d.-forskrift.
- § 5-7. *Infrastruktur*:
  - Feilplassert? Skal denne paragrafen renummereres – eller innarbeides i § 5-4. (jf. kommentar til § 5-4. over)?
  - I 3. (og 4.) setning vises det til «... avtale mellom Universitetet i Bergen og eksternt part i forbindelse med det enkelte forskningsprosjektet». Er det del C i ph.d.-avtalen det refereres til her eller en ny, særskilt avtale utover dette? Dette bør presiseres.

Del III. Gjennomføring

- § 6-1. *Oppnevning av veiledere*:
  - Flere fagmiljø ved fakultetet har hatt god erfaring med at kandidater har to hovedveiledere, og fakultetet ønsker fortsatt denne muligheten. Fakultetet foreslår derfor at andre setning i første ledd endres til: «Normalt oppnevnes én hovedveileder, og det kan oppnevnes flere medveiledere». Siste setning i første ledd kan da fjernes.
  - Ut fra kvalitetshensyn mener fakultetet at omtalen av master-nivå bør utelates i andre ledd, slik at siste setning endres slik: «Minst én av de oppnevnte veilederne skal ha erfaring fra veiledning på ph.d.-nivå».
- § 6-2. *Veiledningens innhold*:
  - I andre ledd vises det til UiBs etiske retningslinjer. Her bør det inn en presis referanse, gjerne ved at *Universitetet i Bergens etiske retningslinjer* kursiveres, slik at det gjøres klart at det vises til et eget dokument som kan gjenfinnes.
  - Paragrafen kan gjerne åpnes med henvisningen til de etiske retningslinjene.
  - Fjerde ledd: Første setning her er svært lang, og kan med fordel kuttes slik at den noe utdaterte omtalen av «... arkiv og bibliotek» utgår.
- § 6-3. *Midtveisevaluering*: Siste setning bør endres til «Nærmere retningslinjer for midtveisevaluering fremgår av fakultetets programbeskrivelse», siden paragrafteksten her gir en del retningslinjer.
- § 9. *Rapportering*: Det bør presiseres når man omtaler fremdriftsrapporteringen:
  - Første ledd, siste setning: «Fakultetet går gjennom **fremdriftsrapportene**».
  - Tredje ledd: «Kandidat og hovedveileder skal i forbindelse med **fremdriftsrapportering** gå gjennom ...».
- § 10-1. *Krav til avhandling*: I tredje ledd nevnes sammendrag. Dette er uklart og kan misforstås (jf. omtale av sammendrag i § 12-5.) Benevnelsen *kappe* er svært innarbeidet, og fakultetet mener derfor dette bør brukes her – i det minste i en parentes.
- § 10-2. *Fellesarbeid*:
  - Det bør vurderes å endre paragraftittelen til *Medforfatterskap* heller enn fellesarbeid. Det psykologiske fakultet har tidligere hatt fellesdisputas for to kandidater som disputerte på én felles avhandling, og vi mener medforfatterskap er et mer presist begrep for hva som omtales i forskriften her.

- I første ledd vises det til UiBs retningslinjer for medforfatterskap. Her bør det inn en presis referanse, gjerne ved at *Universitetet i Bergens retningslinjer for medforfatterskap* kursiveres, slik at det gjøres klart at det vises til et eget dokument som kan gjenfinnes. Det bør også vurderes tydeliggjøring av begreper, f.eks. hva som er *allment akseptert i fagmiljøet*, og *internasjonale standarder* (evt. med henvisning til Vancouver-reglene).
- § 10-3: *Arbeider som ikke godtas*: Riktig bruk av verb i siste setning i andre ledd: «*Det kan dispenseres fra dette kravet ...*»
- § 10-5. *Meldeplikt om arbeidsresultater som har potensial for næringsmessig utnyttelse*:
  - Paragrafen kan med fordel flyttes nærmere omtalen av ph.d.-avtalen (§ 5-4.), siden det omtales avtaler som skal gjelde i ph.d.-arbeidet.
  - I andre ledd vises det til UiBs politikk for immaterielle rettigheter. Her bør det inn en presis referanse, gjerne ved at *Universitetet i Bergens politikk for immaterielle rettigheter* kursiveres, slik at det gjøres klart at det vises til et eget dokument som kan gjenfinnes.
  - I andre ledd vises det også til at meldeplikt skal nedfelles i ... *avtale mellom Universitetet i Bergen, kandidaten og den eksterne arbeidsgiveren*. Er det del C i ph.d.-avtalen det refereres til her – eller en ny, særskilt avtale utover dette? Dette bør presiseres.
  - Siste ledd viser også til en avtale – *opptaksavtalen*. Er dette ph.d.-avtalen bør dette begrepet brukes konsekvent.

Del IV. Fullføring

- § 11-1. *Innlevering*: 4. ledd, siste setning kan strykes for å unngå diskusjoner om *når* avhandlinger blir vurdert (unngå «forhåndsvurderinger» og diskusjoner om hva som er *høy vitenskapelig kvalitet*).
- § 11-2. *Innlevering til ny bedømmelse*: Paragrafen er identisk med § 12.4., og vi går ut fra at denne er tenkt plassert der § 12-4. står (jf. kommentarer til denne nedenfor).
- § 11-3. *Oppnevning av bedømmelseskomité*: I 2. ledd nevnes *grunnenheten* flere ganger. Dersom det er *institutt* som menes bør dette byttes ut med *fakultetet* (jf. instruksen om delegasjon).
- § 12-2. *Retting av formelle feil i avhandlingen*: Retningslinjer for *errata* er for dårlige. *Hvem* skal det søkes til, om *hva* og *når* – og *hvordan* skal dette oversendes komiteen? Her bør det være felles retningslinjer ved universitetet.
- § 12-3. *Fakultetets behandling av bedømmelseskomiteens innstilling*: Forskriften bør være tydeligere på hvordan en negativ innstilling skal behandles ved fakultetet. Nå står det bare om delt vs. enstemmig innstilling og det vesle som stod om underkjenninger er tatt bort. Ved underkjenninger må det være klare krav til saksbehandling i fakultetsstyrer ved UiB ut fra hensynet om juridisk likebehandling.
- § 12-4. *Innlevering til ny bedømmelse*:
  - Som nevnt tidligere finnes det ulike meninger ved fakultetet om at seks månedersregelen for innlevering av underkjent avhandling til ny bedømmelse fjernes i forslaget til revisjon av ph.d.-forskriften. Fakultetet vil anbefale at det fremdeles skal defineres en tid som kandidaten skal bruke til å omarbeide avhandlingen, men at tidspunktet for innlevering til ny bedømmelse settes ned fra 6 til 3 måneder etter vedtak om underkjenning.
  - Fakultetet mener også at det er svært viktig at kandidaten sikres miljøstøtte i omarbeidingsperioden. For å tydeliggjøre forpliktelser og forventninger hos både kandidat og fagmiljø er det også viktig at denne omarbeidingsperioden defineres tydelig, ved at det settes en maksimaltid for faglig oppfølging på f.eks. 2 år etter vedtak om underkjenning. Dette vil da *de facto* også kunne bli en maksimal tidsfrist for å levere en ny avhandling etter underkjenning.

- Tredje ledd: Det kan være vanskelig å ivareta hensynet om at minst ett medlem fra opprinnelig bedømmelseskomité skal delta på nytt, særlig lang tid etter den opprinnelig komitébedømmelsen. Formuleringen bør derfor endres til: «... bør **om mulig** minst ett medlem fra den opprinnelige bedømmelseskomiteen ...».
- § 13-1. *Prøveforelesning*: I andre ledd står det at bedømmelseskomiteen kan godkjenne språk ved prøveforelesningen, mens det i § 13-2. *Disputas* er fakultetet som bestemmer «... *hvilke språk som kan benyttes under disputas*». Burde det ikke være samsvar mellom dette?
- § 13-2. *Disputas*:
  - Fakultetet registrerer at det er kuttet en del tekst i omtalen av disputas i forslaget til revidert ph.d.-forskrift. Vi ser at det er foreslått en kort beskrivende tekst om prøveforelesningen i § 13-1., første ledd, og fakultetet ønsker gjerne en tilsvarende kort tekst om hva en disputas er.
  - I tredje ledd bør det presiseres at disputaser **skal** avholdes ved UiB, siden vi ofte opplever press fra eksterne institusjoner om dette.
  - Femte ledd: Formuleringen «*I særlige tilfeller kan det oppnevnes opponenter som ikke har vært medlemmer av komiteen*» fra dagens ph.d.-forskrift er tatt bort. Samtidig er det formulert i nytt forslag at det «... *normalt skal være to ordinære opponenter*». Dersom dette skal uttrykke det samme vil vi foretrekke at den eksisterende formuleringen i dagens forskrift er med. Å kalle opponenter *ordinære* virker merkelig når man ikke omtaler evt. ekstraordinære opponenter.
  - Sjette ledd: Formuleringen «*Kandidaten skal gis anledning til å forsvare avhandlingen*» kan med fordel strykes her, og heller inngå i den foreslåtte korte definisjonen av hva en disputas er.
  - Stipendiatutvalget påpeker at omtalen av *ex auditorio* ikke er tilfredsstillende i forslaget til revidert ph.d.-forskrift. Det argumenteres med til at retten til *ex auditorio* er benyttet på flere disputaser ved fakultetet den siste tiden – gjerne av personer som synes å ha liten kjennskap til akademias normer og som ikke har meldt inn spørsmål. Stipendiatutvalget mener det er viktig at stipendiatene fortsatt sikres retten til å være forberedt på spørsmål som måtte komme fra publikum, og ser derfor gjerne at formuleringen om *ex auditorio* i dagens forskrift beholdes. Fakultetet støtter dette.

Vennlig hilsen

Gro Mjeldheim Sandal
Prodekan

Anne Kristin L. Aanstad
Seksjonssjef

Forskningsadministrativ avdeling

Referanse

2018/7518-GUBRN

Dato

1.10.2018

Svar fra Det juridiske fakultet på høring - revisjon av forskrift for ph.d.-graden ved Universitetet i Bergen

Vi viser til brev sendt 21. juni 2018, hvor vi får muligheten til svare på høring om revisjon av forskrift for ph.d.-graden ved Universitetet i Bergen.

Fakultetets prinsipielle ståsted er at forskriften bør legges på et minimumsnivå når det gjelder detaljerings- og reguleringsgrad, og er glade for å se at dette også i en viss grad er gjort i forslaget som er sendt ut.

Proessen har vært preget av at utkastene til forskrift har hatt et lavt presisjonsnivå og har hatt en del redigeringsmessige svakheter

Våren 2018 ble det nedsatt en arbeidsgruppe ved fakultetet for å arbeide med omleggingen til fakultetsvise ph.d.-program. Medlemmene er prodekan Anne Marie Frøseth, leder for ph.d.-programmet, Jørn Jacobsen, og ph.d.-koordinator Gunhild Brubakken. Overgangen til fakultetsvise ph.d.-program og revisjon av ph.d.-forskriften har vært orientert om i fakultetsstyret, i fakultetets forskningsutvalg, i internavisen Fakultetsnytt og i møte med ansatte i gruppe B. Høringen har vært behandlet i fakultets forskningsutvalg 30. august 2018 og fakultetsstyret 11. september 2018.

I det følgende redegjøres det for fakultets innspill til høringen:

1. Innholdet i utkastet til forskrift består stort sett av bestemmelser som fremgår av UHRs veiledende retningslinjer for graden philosophiae doctor ([lenke til retningslinjer](#) og [lenke til utfyllende kommentarer](#)). Forskriften burde være bedre koblet til disse bestemmelsene.
2. *Språk*
Fakultetet mener at forslaget inneholder for mange språklige uklarheter. Flere steder brukes det et upresist språk. For eksempel «vises det til» i § 1 (2), «særlig om

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

temaer» i § 3 (3) og «jamfør» i § 5-1 (1).

I § 6-1 (5) står det at «kandidat og veileder kan be institusjonen om å oppnevne ny veileder». Det er uklart om det betyr «kandidat *eller* veileder» eller at det må skje i samråd.

Tittelen i § 12-5 («krav til avhandlingen») er misvisende.

§ 13-2 (8) «Dersom disputas ikke godkjennes, kan ny disputas holdes en gang». Hva menes med «en gang»? Menes «én gang»?

3. *Gjentagelser*

Det at hovedveileder normalt skal være oppnevnt ved opptakstidspunktet nevnes i § 5-2, § 5-4 og § 6-1.

Paragrafene 7-3 (2) og 17 er bestemmelser som regulerer eksamener i opplæringsdelen. Dette dekkes av innledningen til forskriften.

Paragrafene 11-2 og 12-4 er like. Den første bør strykes.

Paragraf 11-3 (4), andre og siste kulepunkt vil si det samme.

Paragraf 12-1 (1) regulerer dobbelt opp: «begrunnet innstilling» + «innstillingen (...) skal begrunnes».

4. *Blander ansettelsesforhold og opptak på ph.d.-programmet*

Forskriften skal gjelde alle som er tatt opp på ph.d.-program ved UiB, uavhengig av hvor vedkommende er ansatt ved UiB, ved annen institusjon eller virksomhet, eller har egen finansiering. To steder omtaler forskriften ansettelsesforholdet; arbeidsavtale i § 5-4 (2) og oppsigelse i § 5-6. Fakultetet foreslår at henvisningen til arbeidsrettslige regler tas ut. Den skaper et uklart forhold mellom de to regelverkene og angår bare noen av kandidatene.

5. *Krav om 5 sp etikk i opplæringsdelen (§7-3.)*

Hvordan for eksempel etikk-aspektet ved et fag best kan ivaretas og integreres i det øvrige studieopplegget kan variere og avgjøres best av det enkelte fakultet. Slike minstekrav inviterer i denne sammenhengen lett til kunstige regnemåter som i alle tilfelle ikke blir i særlig grad etterprøvd av overordnet instans. Fakultetet mener at forskriften bør gjøres mindre spesifikk, og gi rom for at det enkelte fakultet kan avgjøre vekten av de obligatoriske temaene. Det er tilstrekkelig å angi de temaer som skal dekkes inn i opplæringsdelen.

6. *Retningslinjer for errata (§12-2.)*

Ved diskusjoner i UiBs ph.d.-koordinatorforum har det kommet frem at forståelsen av hva som kan anses som «formelle feil» i den eksisterende forskriften er forskjellig på de ulike fakultetene. Endringsadgangen etter innlevering praktiseres derfor forskjellig. Fakultetet mener at forskriften bør definere formelle feil så langt det er mulig på tvers av fag ved UiB. Forskriften bør videre regulere hvor lang tidsfristen for ettersendelse og retting skal være. Når det gjelder det materielle innholdet i endringsadgangen bør forskriften gi uttrykk for at errata ikke er en mulighet til å forbedre innholdet i en avhandling, men til å korrigere åpenbare formaliafeil (for eksempel at kandidaten henviser til en lovbestemmelse som ikke finnes fordi man skriver 34-5 istedenfor 54-3). Det bør også fremgå at adgangen er en unntaksregel. Praksisen for errata bør

være lik på hele UiB, og bør derfor ikke overlates til programbeskrivelsene.

7. *Behandling av negativ innstilling (§12-3.)*

Fakultetet mener at forskriften bør ha klare retningslinjer for hvordan en negativ innstilling skal behandles på hvert fakultet, for eksempel om den skal behandles av fakultetsstyret.

8. *Ny innlevering etter underkjenning (§12-4.)*

Forslaget til ny forskrift inneholder ikke regulering om hvor lenge etter en underkjenning kandidaten kan søke om å få avhandlingen bedømt på ny. Imidlertid er dette diskutert i flere fora. Fakultetet mener det ikke bør være en endelig frist for ny innlevering etter underkjenning, men hvis en slik frist skal settes bør den ikke være kortere fem år pluss eventuelle rettighetsfestede permisjoner.

Vennlig hilsen

Anne Marie Frøseth
prodekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør